

tre *kónagra* (percebut com *Conagra*) i *konágra*.

Entre les 4 alternatives exposades, només la 1) i la 3) em semblen dignes d'acceptació i ulterior estudi. Per poc que es trobés algun altre subsidi, em decantaria per la 3) que recolzaria en el *Coanegra* mallorquí. Però reconeguem que tot plegat resta massa hipotètic per creure-hi gaire. I per tant no pot influir en el nostre judici sobre el ben establert nom mallorquí.

Més tard crec que he trobat la solució preferible. Res no ens obliga a cercar-hi cap relació amb *Coanegra*. Probablement abans de l'erupció hi hauria allí un lloc —potser una masia— dita *La Conegra* amb un NP germ., probablement el comuníssim GUNDACAR, *Gundecrus* (25 testimonis, des de *Gundi-wacar*, S. v) en Förstemann (c. 709), amb l'ensordiment de la g- corrent en els NPP germànics (vol. I, 113 i infra, s. v. *Condreu*) i la reducció cat. ND > n. També es podria suposar que hi vagi haver un *KON-ACAR format paral·lelament amb la freqüent arrel KONI (Först., 378-375).

¹ Si és que realment la troben en un document. ¿O és només una insinuació etimològica de l'autor de l'article? No sembla figurar aquest nom enlloc del *Rept.*, i en tot cas no en les llistes d'alqueries del terme de Ciutat (pp. 13, 72, 80), on veiem noms mossàrabs o semi-mossàrabs com *Portopí* (p. 53), *Valldemossa* (p. 53), *Follitx* (7b) i en particular *Muniat al-Cami* (72) que bé sembla ser Sta. Maria del Camí. —² No diu res de *Coanegra* Mn. Alcover en el seu article sobre la toponímia balear del S. XIII (encara que recull *Sta. Maria del Camí* en la butlla d'Innocenci IV i en el *Rept.*, i *Muniat al-Cami* (pp. 53 i 137).

COANER

Llogaret de la comarca de Bages, vora el Cardener, entre Súrria i Cardona, agre. al mun. de Sant Mateu de Bages.

PRON. MOD.: *kuané* allí mateix, 1930, a Súrria, 1936, 1980, 1990, a Cardona, 1953.

MENCIONS ANT. 978, una butlla papal fixa els límits de la diòcesi de Vic «de parte occidentis in fines de *Covezenigro* vel de *Cardona* et de *Bergetano* ---» i segueix marcant-los cap a Camprodon (*Campro rotundo*), Arbúcies i el Congost (*rivo Congostum* (Kehr, *Papsturk.*, p. 49), o sigui que fa el tomb entorn del bisbat vigatà, i després d'assenyalar el límit amb el que seria bisbat de Solsona, i abans Urgell, que queia justament entre Súrria i Cardona, passa al límit amb els de Girona i Bna.; així segons l'original conservat als arxius del Vaticà i se'n conservà un altra al de la Catedral de Vic, publ. ara, on es llegeix el mateix, amb la variant *Cavexenigro* (ed. Junyent-Gros, § 445, p. 372.32), on la *a* és un evident error de copista per *o*.

Després, quasi com ara: 1090: «Talavera --- *Codanner* --- *Codanner* --- *Codanner* --- *Kastel Edral*» (llegit a l'arxiu de Solsona); 1195, en un doc. de G. de Cardona a favor de Poblet figura «Sig. Raimundi de *Coener*»

(*Cart. Poblet*, p. 20); 1196: Petro de *Coaner* (*Cart. St. Cugat* III, 345); 1290: *Coaner*, poble en disputa entre la vegueria de Berga i la de Manresa, i 1311 passant *Cohaner* a la de Manresa (*BABL* IX, 119); 1359: *Cohaner* (*CoDoACA* XII, 62); 1363, J. Capçada, Rector de St. Julià de *Comer* (SerraV., *Pinós Mtp.* III, 206); St. Julià, en efecte, és el patró de l'esgl. de *Coaner*.

ETIM. Després de molts tempteigs,¹ ja vaig indicar-la concisament en nota al *DECat* II, 796b48: del ll. CODICE NIGRO 'a la mata negra', 'a la boscúria fosca'; *codex*, -*dicis*, pròpiament era 'soca d'un arbre', 'tronc gruixut'; mot extingit generalment en romànic, fora del llem. *couze* 'rebrot de vinya' (Ant. Thomas, *REW*, 2022); però conservat en derivats i diferents compostos per la nostra toponímia, segurament amb el sentit de 'matissar, boscúria'; tal com *mata* ha pres el sentit de 'boscúria, selva' en molts NLL i genèrics dels Pirineus i de tot Catalunya. *Coaner*, en efecte, és prop del Cardener, molt avall de la petita vall que hi ve a desembocar des de la Serra de Pinós i Castellatallat, vall que avui encara està coberta, sobretot en el vessant obac, de denses arbredes i fosca pinosa.

Tirant des d'allí cap a Ponent, el 1930 vaig anar cap a la Serra de Pinós i, després de passar per *Castellatallat*, uns 15 k. OSO. de *Coaner*, passava aquell mateix dia pel gros i antic mas de *Cuiner* (pron. *kuiñé* 1930); 1932; anant-hi des de Cardona, aquest és ja prop del Santuari de *Pinós* (cosa d'una h.), que marca el límit entre cat. or. i occid., en la carena de la serra que separa la vall dels *Quadrells* de la Molsosa, de la valleta que voreja la serra de *Pinós*: al costat hi ha una església: «St. Pere i St. Feliu de CUINER» (a 1 h. de Pinós,

³⁵ CATorras, *Pir. Cat.* VIII, 128). Aquí tenim el duplicat de *Coaner* segons el detall dialectal —parlar xipe·lla, que pron. *i* enlloc de la *e* àtona— és, doncs, el reflex local de *Coener* amb *e*: la forma pròpia antigament de *Coaner*: segons la precisió de les mencions antigues, entre les que he enumerat: més tard (1090, 1196) i en la grafia actual hi ha la normal dissimilació *e-é* > *a-é*, o bé contracció en *Coner* (1363) o combinació en el diftong de *Cuiner*. A *Coener*, des de CODICE NI(G)RO (quasi intacte en *Coveze nigro* del venerable testimoni de 978) s'havia arribat normalment passant per *Kodedner*.

En fi deu haver-hi encara un homònim, si bé posat en plural, en el nom del Pla de *Cune(r)s* (en te. de Fígols de la Conca), pron.: *kunés*, XVIII, 105.8.

Passem ara a un altre derivat de CODICE, -ICIS.

COVET, poblet de la Conca de Tremp, agre. al mun. d'Isona, entre aquesta antiga vila i Benavent.

PRON. MOD.: *kobét*, oït el 1957 en pobles veïns, de la Conca i del Segre mitjà. En dóna notícies Rocafort (*GGC*, 802).²

MENCIONS ANT. 1033, venda del castell de Llordà (*Lordano*): «afr. or. *Taravaldo*, mer. *Chouezedo*, occ. *Chonchas*, circi *Abelia*» (*Li. Feud. Major*, § 121, vol. I, 121.7); 1153, *Coueded* (Kehr, *Papsturk.*,